

Список використаних джерел:

1. Львівський ІТ Кластер. Українська техгалузь на третій рік війни: результати ІТ Research Ukraine 2024. Стійкість як нова реальність [Електронний ресурс]. Львівський ІТ Кластер, 27.11.2024. – URL: <https://itcluster.lviv.ua/ukrayinska-tehgaluz-na-tretij-rik-vijny-rezultaty-it-research-ukraine-2024-stijkist-yak-nova-realnist> (дата звернення: 24.02.2025).
2. Statista. Worldwide tech layoffs due to COVID-19 [Електронний ресурс]. Statista, 2024. – URL: <https://www.statista.com/statistics/199999/worldwide-tech-layoffs-covid-19> (дата звернення: 24.02.2025).
3. Падіння експорту ІТ-послуг у 2024 році склало понад 4%. Що далі? [Електронний ресурс]. Асоціація “ІТ Україна”. – 31.01.2025. – Режим доступу: <https://itukraine.org.ua/padinnya-eksportu-it-poslug-u-2024-rotsi-sklalo-ponad-4-shho-dali>, вільний. – Дата звернення: 28.02.2025.
4. Експорт ІТ-послуг вперше за тривалий час знизився у річному показнику – дані за 2023 рік [Електронний ресурс]. Асоціація “ІТ Україна”. – 24.02.2025. – Режим доступу: <https://itukraine.org.ua/eksport-it-poslug-vpershe-za-trivalij-chas-znizivsya-u-richnomu-pokazniku-dani-za-2023-rik>, вільний. – Дата звернення: 28.02.2025.
5. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 року №1667-IX: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-IX#Text>
6. Міжнародного стандарту завдань з надання впевненості 3000 “Завдання з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації”: [https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-2_%D1%83%D0%BA%D1%80%20\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-2_%D1%83%D0%BA%D1%80%20(1).pdf)
7. Antoniuk, O., Kutsyk, P., Brodska, I., Kolesnikova, O. & Struk, N. (2021). Institutionalization of Accounting and Auditing Services in Ukraine: Genesis, Evaluation, Analysis. *Independent Journal of Management & Production*, 12(3), s123-s137. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i3.1530>
8. Kutsyk, P., Fabiianska, V., Babich, I., Ilashchuk, S., Voronko, R. & Savitska, S. (2021). UDITOR'S PROFESSIONAL SKEPTICISM: A CASE FROM UKRAINE. *Independent Journal of Management & Production*, 12(3), s281-s295. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i3.1529>

УДК 657.6

Лещенко Дмитро Костянтинович,
аспірант кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна,

ЕТИКА ТА ПРОФЕСІОНАЛІЗМ У ВНУТРІШНЬОМУ АУДИТІ

Робота внутрішнього аудиту спирається на довіру вищого управлінського персоналу та власників (акціонерів) організації. У зв'язку з чим дуже важливо, щоб керівник підрозділу й усі внутрішні аудитори серйозно ставилися до норм, викладених у принципах етики, та робили все можливе для їх дотримання. Внутрішній аудит являє собою високоінтелектуальну діяльність, яка потребує

дотримання певних етичних принципів та вимагає відповідних професійних компетенцій [4].

Етика внутрішнього аудитора – це принципи, які регулюють поведінку та дії внутрішніх аудиторів, що, своєю чергою, підтверджує професіоналізм та високу якість проведених аудитів.

Відповідні етичні принципи знайшли своє відображення в кодексі етики внутрішніх аудиторів, який поглинули Глобальні стандарти внутрішнього аудиту, прийняті у 2024 році. Таким чином, введення в дію у 2025 році Глобальних стандартів внутрішнього аудиту встановлює 5 основних принципів, серед яких:

1. Демонструвати чесність;
2. Підтримувати об'єктивність;
3. Демонструвати компетентність;
4. Застосовувати належну професійну ретельність;
5. Дотримуватися конфіденційності [1].

Згідно зі стандартами чесність – це поведінка, яка характеризується дотриманням моральних і етичних принципів, у тому числі демонстрація відвертості та сміливості діяти на основі фактів, навіть коли під тиском або примусом це може призвести до негативних особистих чи організаційних наслідків.

Стосовно реалізації принципу дотримання чесності в стандарті зазначено такі основні вимоги:

- Виконувати аудиторські завдання чесно та з професійною сміливістю;
- Аудитори повинні бути правдивими, точними, зрозумілими та шанобливими;
- Аудитори не повинні робити неправдиві, неправомірні або оманливі заяви, а також приховувати чи нехтувати доречною інформацією.

Таким чином, дотримання цього принципу у діяльності внутрішніх аудиторів збільшує довіру до результатів їх роботи та впевненість в доцільності впровадження наданих рекомендацій.

Об'єктивність відповідно до даного стандарту встановлюється, як неупереджене ставлення, яке дозволяє надавати професійні судження та досягати мети внутрішнього аудиту без будь-яких впливів або прихованих мотивів.

Цей принцип вимагає від внутрішніх аудиторів здійснювати збалансовану оцінку всіх відповідних обставин і не залежати від власних інтересів чи інтересів інших осіб та мати довіру до результатів своєї діяльності.

Демонстрація компетентності внутрішнього аудиту передбачає розвиток здатності внутрішніх аудиторів організації ефективно та результативно оцінювати та надавати впевненість щодо адекватності та ефективності процесів управління, ризик-менеджменту і контролю.

У внутрішньому аудиті демонстрація компетентності включає в себе наявність знань та умінь проводити об'єктивні та професійні перевірки внутрішніх процесів, систем контролю та внутрішнього обліку в організації. Це

також передбачає знання вимог регулятивних органів, стандартів аудиту та принципів етики. Ефективний внутрішній аудитор повинен мати аналітичне мислення, комунікативні навички і вміння працювати з даними.

Належна професійна ретельність у внутрішньому аудиті означає неупередженість та обачність, з якими внутрішні аудитори виконують свої обов'язки. Це передбачає проведення аудиту об'єктивно, без упередженості та з упором на забезпечення точності та надійності процесу аудиту.

Професійна ретельність потребує планування та здійснення послуг внутрішнього аудиту з професійною обережністю, обачністю та скептицизмом, притаманними уважним та компетентним внутрішнім аудиторам. Виявляючи професійну обачність, внутрішні аудитори діють в інтересах тих, кому призначені результати внутрішнього аудиту.

Дотримання та збереження конфіденційності є важливим аспектом аудиторського процесу, оскільки внутрішній аудит в результаті своєї діяльності має прямий доступ до конфіденційної інформації компанії. Важливо забезпечити збереження конфіденційності в усіх аспектах внутрішнього аудиту. Це означає, що внутрішні аудитори зобов'язані дотримуватися суворих правил та не розголошувати отриману інформацію третім сторонам без належного дозволу, що важливо для забезпечення та підтримання довіри між аудиторами та керівництвом і власниками організації.

Дотримання зазначених етичних принципів є обов'язковою умовою для забезпечення об'єктивної та незалежної оцінки внутрішніми аудиторами діяльності організації. Отже, набрання чинності Глобальними стандартами внутрішнього аудиту обумовлює необхідність внесення відповідних змін у діяльність підрозділів внутрішнього аудиту тих організацій, які декларують застосування міжнародних стандартів внутрішнього аудиту. При цьому керівництву цих організацій потрібно звернути на увагу на більш жорсткі вимоги стандартів, які не лише описують етичні принципи та надають рекомендації щодо їх реалізації, але й вимагають відповідних доказів дотримання вимог. Наприклад, форми атестації, які підтверджують усвідомлення внутрішніми аудиторами важливості об'єктивності та зобов'язання розкривати будь-які потенційні її порушення, самооцінка внутрішніми аудиторами їх компетенцій та плани професійного розвитку тощо.

Зважаючи на роль і значення внутрішнього аудиту для підтримання безперервної діяльності організації та її стабільного розвитку, керівництво має усвідомлено підійти до забезпечення дотримання вимог Глобальних стандартів внутрішнього аудиту. На нашу думку, найвище керівництво організації якнайшвидше має пройти відповідне навчання, забезпечити підвищення кваліфікації для внутрішніх аудиторів організації, а також взяти участь у розробці внутрішніх нормативних документів організації (політик і процедур), які забезпечуватимуть дотримання вимог стандартів, зокрема базових – етичних. Це сприятиме покращенню комунікації між внутрішніми аудиторами, управлінським персоналом і найвищим керівництвом організації, підвищуватиме ефективність прийнятих управлінських рішень. Крім того, як це

підкреслено у вступі до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту, позитивні зміни в організації зміцнюватимуть впевненість і довіру суспільства до її діяльності, що також є основою для її сталого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Глобальні стандарти внутрішнього аудиту. URL: <https://theiia.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/global-internal-audit-standards-ukrainian.pdf> (дата звернення: 27.03.2025).
2. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту. URL: <https://www.theiia.org/globalassets/site/standards/mandatory-guidance/ippf/2017/ippf-standards-2017-ukrainian.pdf> (дата звернення: 27.03.2025).
3. Основи глобального розширення обізнаності. Інститут внутрішніх аудиторів України URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/531247f275d6ba724dede38937b569ec.pdf> (дата звернення: 27.03.2025)
4. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: Монографія. К.: КНЕУ, 2003. 260 с.

УДК 657.1

Мельничук Вікторія Василівна,
к. е. н., доцент кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ТА АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

У період післякризового економічного відновлення, зумовленого наслідками війни, пандемії COVID-19 та глобальних економічних потрясінь, значно зростає роль незалежного аудиту та високих стандартів професійної етики. Ефективне функціонування аудиторської діяльності є основою прозорості, довіри до бізнесу та залучення інвестицій, що є критично важливим для підтримки та стабільного економічного розвитку України. У цьому контексті питання професійної етики аудиторів виходить на перший план, оскільки саме етична поведінка формує основу довіри до аудиторських висновків. Питаннями професійної етики та аудиторської діяльності в Україні висвітлювалися в працях Ф.Ф. Бутинця [1], В.В. Сопка [2], Я.Д. Крупки [3], О.Є. Кузьміна тощо. Однак, попри значну кількість досліджень у цій сфері, недостатньо приділено уваги особливостям реалізації принципів професійної етики в умовах післявоєнного економічного відновлення України.

Професійна етика аудитора — це система моральних норм і принципів, які регулюють поведінку фахівців під час здійснення ними професійних обов'язків. Вона базується на таких загальновизнаних принципах, як чесність, об'єктивність,